

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN SAĞLANMASINDA KENT KONSEYİ KADIN MECLİSİNİN ROLÜ: SAPANCA KENT KONSEYİ KADIN MECLİSİ ÖRNEĞİ

Gülşah AKÇAYIR¹

Hale BİRİCİKOĞLU²

Özet

Çalışmanın amacı kent konseyi kadın meclislerinin kadınların kent yaşamından kaynaklanan ihtiyaç ve taleplerini belirleme ve bunları yetkili yerel yönetim birimlerine iletme deneyimlerinden yola çıkarak söz konusu meclislerin kent yaşamındaki toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik katkılarını değerlendirmektir. Çalışmada öncelikli olarak toplumsal cinsiyet kavramı tanımlanarak kadın meclislerinin ortaya çıkışı ve gelişim sürecinden bahsedilmiş, ardından literatürde Türkiye'deki kadın meclisleri ile ilgili yapılan çalışmalar incelenmiştir. Çalışmada Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi üyeleri ile yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi kullanılarak bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada iki temel soruya cevap aranmıştır. Bunlardan ilki kadın meclisinin, kadınların kent yaşamından kaynaklanan ihtiyaçlarını nasıl belirlediği ve bu ihtiyaçların genel olarak hangi alanlarda yoğunlaştığı, ikincisi ise kent yaşamında kadınlara özgü olan ihtiyaçların karşılanmasında kadın meclisinin nasıl bir rol üstlendiği ve bu ihtiyaçların yetkili yerel yönetim birimlerinden ne ölçüde karşılık bulduğu idi. Yapılan araştırmada kadın meclisine gelen taleplerin sosyal yardımlar alanında yoğunlaştığı, meclisin kurumsallaşma düzeyinin düşük olduğu, meclis faaliyetlerinin üyelerin kişisel çabalarına dayandığı ve belediye ile olan ilişkilerde de kişisel ilişkilerin ön planda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tüm bunlara dayalı olarak Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisinin toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar oluşturulmasına olan katkısının oldukça sınırlı düzeyde kaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet eşitliği, Kent Konseyi, Kadın Meclisi, Yerel Yönetimler.

¹ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi EABD Yüksek Lisans Öğrencisi, gulsahakcyr@gmail.com ORCID: [0000-0002-6094-0518]

² Dr. Öğretim Üyesi, Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, haleu@sakarya.edu.tr, ORCID: [0000-0003-0760-5291]

Makale Gönderim Tarihi: 7 Temmuz 2021

Makale Kabul Tarihi: 7 Eylül 2021

THE ROLE OF THE CITY COUNCIL WOMEN'S ASSEMBLY IN ENSURING GENDER EQUALITY: THE CASE OF SAPANCA CITY COUNCIL WOMEN'S ASSEMBLYE

Gülşah AKÇAYIR

Hale BİRİCİKOĞLU

Abstract

The aim of the study is to evaluate the contributions of the women's councils of the city council to gender equality in urban life, based on the experiences of women's assemblies in determining the needs and demands of women arising from urban life and communicating them to the authorized local government units. In the study, initially, the concept of gender was defined and the emergence and development process of women's councils was mentioned, then the studies on women's councils in Turkey were examined in the literature. In the study, the research was conducted with the members of Sapanca City Council Women's Council by using semi-structured interview method. The research sought answers to two basic questions. The first one was how the women's council determined the needs of women arising from urban life and in which areas these needs were concentrated in general, and the second was how the women's council played a role in meeting the needs specific to women in urban life and to what extent these needs were met by the authorized local government units. In the research, it has been concluded that the demands coming to the women's council are concentrated in the field of social supports, the level of institutionalization of the council is low, the activities of the council are based on the personal efforts of the members and personal relations are at the forefront in the relations with the municipality. Based on all these, it has been observed that the contribution of Sapanca City Council Women's Assembly to the creation of gender-sensitive policies remained at a very limited level.

Key Words: gender equality, city council, women's assembly, local government

GİRİŞ

Kentsel alanda üretilen politikalar ve yerine getirilen hizmetler toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından oldukça önemlidir. Kadınların kamusal hayata katılımlarının birincil ayağını oluşturan ve özel alanın bir uzantısı olarak görülen mahalle ve sokaklarda kadınların erkeklerden çok daha farklı ihtiyaçları bulunmaktadır. Örneğin sokakların güvenliğinin sağlanması, iyi bir aydınlatma sisteminin kurulması, toplu taşıma hizmetlerinin artması, kreş sayısı vb. gibi hizmetler kadınların kent yaşamına dahil olması açısından son derece önemlidir. Bu nedenle yerel yönetimler tarafından toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar üretilmesi, kentsel alanlarda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına katkı sağlayacaktır. Ancak konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, birçok araştırmanın Türkiye’de belediyelerin toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar üretmediği sonucuna ulaştığı görülmektedir.³

Yerel yönetimlerin cinsiyet körü politikalar üretmesinin en önemli sebeplerinden biri siyasal açıdan kadınların yerel yönetimlerde eksik temsil edilmeleri olduğu söylenebilir. Kent yaşamı erkekler tarafından planlanmakta, kadınların karar alma süreçlerine katılmaları oldukça sınırlı bir grup için söz konusu olabilmektedir. Ancak günümüzde sadece kadınlar değil dezavantajlı konumda bulunan tüm toplumsal kesimlerin yönetime katılımlarını sağlamak için farklı araçların gündeme geldiği görülmektedir. Kadınlar açısından ortaya çıkan bu araçlardan biri de kent konseyleri bünyesinde bulunan kadın meclisleridir.

Kent konseyleri, yerel düzeyde temsil açısından dezavantajlı konumda bulunan kesimlerin bir araya gelerek yönetime katılmasını sağlamak ve böylece çok aktörlü bir yapıyla sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmek amacıyla kurulmuştur. Kent konseyi bünyesinde kurulan kadın meclislerinin, kentte yer alan farklı ihtiyaçlara sahip olan kadınları bir araya getirerek kent yaşamında toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı bir bakış açısını gündeme taşıyabilme potansiyelleri bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, kent konseyi kadın meclislerinin kadınların kent yaşamından kaynaklanan ihtiyaç ve taleplerini belirleme ve bunları yetkili yerel yönetim birimlerine iletme deneyimlerinden yola çıkarak söz konusu meclislerin kent yaşamındaki toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik katkılarını değerlendirmektir. Söz konusu amaca ulaşmak için çalışmada Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi üyeleri ile “yarı yapılandırılmış mülakat” yöntemi ile veri toplanmış ve bu veriler “betimsel analiz” yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Günümüzde yerel düzeyde yer alan bu meclislerin kadınların katılımına katkı sağlamanın yanında kadınların kentsel mekânla tanışmasını ve toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Türkiye’de kent konseyleri

³ Alkan, Ayten (2005), *Yerel Yönetimler ve Cinsiyet*, Dipnot Yayınları, Ankara, s. 205-210; Pınarcıoğlu, N. Şirin (2013), “Yerel Siyaset ve Yerel Yönetimlerde Cinsiyetçi Örüntüler: İstanbul Örneği” *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 8, s. 64-80; Sumbas, Ahu (2013), “Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Politika Yaklaşımı Çerçevesinde Türkiye’de Belediyelerin Hukuksal ve Siyasal Durumları”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 3, Sayı:1, s. 31-44; Biricikoğlu, Hale (2020), “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı’nı İmzalayan Belediyeler Üzerinden Nitel Bir İnceleme”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt: 29, Sayı: 2, s. 21-56.

ile ilgili yapılan oldukça fazla çalışma olmasına karşın⁴, kadın meclislerinin merkeze alındığı çalışmaların sayısının oldukça az olduğu⁵, var olan bu çalışmaların birçoğunun konuyu katılım boyutunu temel alarak incelediği görülmektedir. Çalışmanın, kadın meclislerinin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına olan katkılarını değerlendirmek açısından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmada öncelikli olarak toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı tanımlanacaktır. Daha sonra kadın meclislerinin ortaya çıkışı ve gelişiminden bahsedilip, ülkemizde kadın meclisleri ile ilgili literatürde yapılan çalışmalar ve bu çalışmalarda elde edilen bulgular aktarılacaktır. Çalışmanın son bölümünde ise Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi üyeleri ile yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak yapılan araştırmanın sonuçları verilecektir.

1. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Cinsiyet (sex) ve toplumsal cinsiyet (gender) kavramları birbirinden farklıdır. Cinsiyet (sex) biyolojik açıdan bireyin kadın veya erkek olarak dünyaya gelmesidir (Dökmen, 2019: 19). Toplumsal cinsiyet (gender) ise, toplumsal yapıda farklı kültürel değerlerin içinde kadın ve erkek cinsiyetlerine yönelik roller ve davranış şekilleridir (Yüksel, 2003: 49). Bunların yerine getirilmesi bireyi kadını veya erkeksi yapmaktadır. Toplumsal cinsiyetin biyolojiden tamamen ayrı veya biyolojiden temelini alarak oluşturulduğu üzerinde farklı tartışmalar bulunmaktadır. Ancak cinsiyetler arasında farklılığın her iki cinsin özelliklerine bağlı olduğu ileri sürülmektedir (Dökmen, 2019: 20). Feminist hareketin önemli isimlerinden olan Simone de Beauvoir'un bu konu hakkında "İkinci Cins" adlı

⁴ Akman, Çiğdem (2018), "Kent Konseylerini Yeniden Düşünmek: Türkiye'nin Kent Konseyleri Birliğine Üye Olan Kent Konseyleri Üzerinden Bir Değerlendirme", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Cilt: 5, Sayı: 3, s. 740-764; Erkul Hüseyin, Tan Baykal ve Hüseyin Kara (2013), "Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 22, s. 85-105; Bektaş, Serkan (2019), "Katılımcı Kent Konseyi Modeli", Ege Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 2, s. 76-91; Kocaoğlu, Mustafa (2015), "Yerel Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyleri: Kırşehir Kent Konseyi Örneği Üzerinden Uygulamalı Bir Çalışma", Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi, s. 97-117; Kutlu, Ömer, Sefa Usta ve Mustafa Kocaoğlu (2009) "Vatandaş Odaklı/ Vatandaşın Odakta Olduğu Yönetim: Kent Konseyleri ve Selçuklu Belediyesi Örneği", Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 18, s. 507-532; Özlü, Rukiye Mehtap (2020), "Kent Konseyi Kararlarının Değerlendirilmesi", Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 55, s. 117-140; Atvur, Senem (2009) "Yerel Gündem 21 ve Çevre: Antalya Kent Konseyi Örneği", Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 33, Sayı: 2, s. 231-241.

⁵ Sağır, Meral (2003), "Küreselleşme Süresi ve Siyasal Katılımda Yeni Arayışlar: Yerel Gündem 21 Antalya Kent Konseyi Kadın Meclisi", Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt: 12, Sayı: 4, s. 28-41; Şahin, Funda (2011), "Kadınların Siyasal Katılımları Çerçevesinde Kadın Meclislerinin Yerel Siyasetteki Etkinlikleri ve Üye Profilleri", Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara; Örselli, Erhan, Erdal Bayrakçı ve Selçuk Kahraman (2016), "Yerel Yönetişim ve Kadın Meclisleri: Karatay Kadın Meclisleri Örneği", International Periodical for Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Cilt: 11, Sayı: 12, s. 985-999; Biricikoğlu, Hale (2015), "Kadınların Kent Yönetimine Katılımlarının Yeni Araçlarından Biri Kent Konseyi Kadın Meclisleri: Sakarya Kent Konseyi Kadın Meclisi Üzerine Bir Araştırma", 7. Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi Bildiriler Kitabı, Ed: Recai Coşkun ve diğerleri, s. 614-625; Sumbas, Ahu, Uğur Ömürganülşen (2018), "Etkin Bir Yerel Paydaş Olma yolunda Kadın Meclislerinin Karşılaştığı Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Kadın Meclisleri Örneği", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 32, Sayı: 1, s. 65-81; Akman, Çiğdem (2019), "Kent Konseylerinde Kadın Eli: Kent Konseyi Kadın Meclisi Üzerinden Bir Değerlendirme", Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 3, s. 396-410.

eserinde yer alan ifadesi, “Kadın olarak doğulmaz, kadın olunur”, toplumsal cinsiyet kavramını tanımlayan en net ifadelerden biridir (Arat, 2017: 74).

Toplumsal cinsiyet rolleri, kadın ve erkek cinsiyeti için kültürel yapıda belirlenen beklentilerdir (Dökmen, 2019: 31). Kadınların duygusal ve sabırlı karaktere sahip olması, anne olarak yemek, çocuk bakımı ve ev işlerinden sorumlu olması gibi rolleri bulunmaktadır. Erkeklerin itaat edilen, karar verici ve sorumluluk sahibi olması gibi rolleri bulunurken ataerkil ailenin reisi olan erkeğin kamusal alana çıkarak para kazanması ve politik hayata katılımı beklenmektedir. Bu roller kadın ve erkek cinsiyetleri için oldukça fazla sayıdadır ve cinsiyetler arası farklılıkları belirtmektedir (Dökmen, 2019: 29). Toplumsal cinsiyet rollerinin yaratmış olduğu en önemli ayırım “özel alan” ve “kamusal alan” arasında ortaya çıkmaktadır. Bu ayırımında politik kamusal alan erkek, mahremiyeti içeren özel alan ise kadın ile özdeşleştirilmiştir. Özel alan, kadınların birçok konudaki yoksunluğu ve kamusal alandan ayrılığı ile belirgin bir hal almıştır (Acar Savran, 2002: 262). Bu ayırım 1960’lı yıllardan itibaren feministler tarafından eleştirilmiş ve söz konusu ayırımı “kişisel olan siyasaldır.” söylemi ile karşı çıkmıştır (Arat, 2017: 75).

Cinsiyetler arası ayrımcılığı ortadan kaldırarak “toplumsal cinsiyet eşitliği” anlayışını hayata geçirmek günümüzde küresel alanda önemli bir konu haline almıştır. Toplumsal cinsiyet eşitliği, her alanda cinsiyetler arası ayrımcılığın ve kısıtlamanın kaldırılması ve tüm bireylere eşit fırsatlar sunulması anlamına gelmektedir (Üner, 2008:7). Toplumsal cinsiyetin tarihsel süreçte oluştuğu gibi yine tarihsel süreçte değişime uğrayabileceği düşünülmektedir (Connel, 1998: 189).

Toplumsal cinsiyet rolleri konusundaki yargılara ilişkin dönüşümün başlaması ile kentsel mekânda bu dönüşüme paralel yeni hizmet alanlarına ihtiyaç duyulmaya başlamıştır. Bu sebepler ışığında kentlerin kadınların hayatındaki yerinin anlaşılması ve buna yönelik düzenlemelerin yapılması ile kadınların hane dışında kamusal alan ile tanışmasının daha mümkün hale geleceği düşünülmektedir. Kısacası, toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesinde kentsel mekânların dikkate alınması ve kentlerde başlayacak olan eşitlik dalgasının da zamanla genelde anlam kazanacağı öngörülmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadınların insan haklarının öneminin artmaya başlaması ile ulusal ve uluslararası alanda olumlu değişimlerin yaşanması adına çalışmalar hızlanmıştır. “Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi (CEDAW)” 1979 yılında BM tarafından kabul edilen kapsamlı bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Kent sınırlarının etkinliğinin kabul edilmesi, Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen “Avrupa Kentsel Şartı” ve “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı” gibi çabaları doğurmuştur. Kadınların kentlerde erkekler ile eşit haklara sahip olmalarına yönelik BM Nüfus Fonu’nun yürütücüsü olduğu “Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı (BMOP)” 2006-2010 yılları arasında yürütülmüştür. 2011-2014 yılları arasında ise “Kadın Dostu Kentler 2 Programı Birleşmiş Milletler Ortak Programı” şeklinde

devam ettirilmiştir. Tüm bunlar kentleri kadınlar için yaşanabilir kılmak, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik önemli adımlar olmuştur.

2000 yılında New York'ta Birleşmiş Milletler tarafından gerçekleştirilen Binyıl Zirvesi'nde bir araya gelen farklı ülke liderleri tarafından 2015 yılına kadar gerçekleştirilmek amacıyla "Binyıl Kalkınma Hedefleri" adı altında sekiz hedef belirlenmiştir. Bu hedeflerden birisi "cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi ve kadınların güçlendirilmesi" olarak adlandırılmıştır (Emrealp, 2005: 24). Hedeflerin ortaya koyduğu başarılar sonrası Ocak 2016'da "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları" adı altında, 2030 yılına kadar gerçekleştirilmek üzere 17 amaç yürürlüğe girmiştir. Yine 17 amaçtan birisi "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" olarak belirlenmiştir (tr.undp.org, 20.02.2021).

Kadını temel alan çalışmaların birçoğunun kent sınırlarında eşitliği sağlamaya yönelik olduğu görülmektedir. Eşitlik çalışmaları ile kadınların kamusal alan ile tanışmasının sağlanması gerektiği kabul edilmektedir. Kadınlar özel alanlarının uzantısı olan mahalle ve sokakları daha kolay deneyimlemektedir (Sumbas, 2013: 34). Bu sebeple eşitlik çalışmaları öncelikle kadınların kendilerini daha kolay ifade edebilecekleri kentlerde başlamaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ile cinsiyetler arasındaki ayrım yaratan yüksek duvarların kalkacağı ve kadınların kamusal alan olan akışının gerçekleşeceği düşünülmektedir.

2. Kadın Meclislerinin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

Kent konseylerinin ortaya çıkışı 1992 yılında Rio'da düzenlenen "BM Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED)"na dayanmaktadır. Konferansa 179 devlet ve hükümet başkanının yanında çok sayıda sivil toplum kuruluşu (STK) temsilcisi katılmıştır. Konferans çıktısı olarak beş adet uluslararası belge onaylanmıştır (Emrealp, 2005: 15). Bu belgelerden en fazla tanınanı "Gündem 21 (G21)" adıyla kabul edilen eylem planı olmuştur.

G21, "sürdürülebilir kalkınmanın hayata geçirilmesi hakkında temel eylem planı" olarak geniş uygulama sahası bulmuştur. Eylem planı toplam 40 başlıktan oluşmakta, bunlar üç ana başlığın ve bir de tamamlayıcı kısmın altında toplanmaktadır. G21, hedeflerin gerçekleştirilmesi adına uygulama araçları olarak farklı birlikteliklere ve ortaklıklara vurgu yapmıştır (Emrealp, 1998: 16).

G21'in 28. bölümü "Gündem 21'in desteklenmesinde yerel yönetimlerin girişimleri" başlığından oluşmaktadır. Bu düzenlemenin en temel amaçlarından birinin, yerel yönetimleri halka yakınlaştırarak hedeflenen çıktılarının yerine getirmesini sağlamak olduğu söylenebilir. Böyle bir yaklaşım "Yerel Gündem 21 (YG21)" olarak, G21'in hedeflerine giden yolda katılımcı bir destek olarak karşımıza çıkmıştır. Buradaki amaç kentlilerin kendi problemlerini belirleyerek çok aktörlü bir süreçle kendi yerel gündemlerini oluşturmaktır (Emrealp, 2005: 19).

Türkiye'nin YG21 ile tanışması 1996 yılında İstanbul'da gerçekleştirilen "BM Habitat II İnsan Yerleşimleri Konferansı" ile olmuştur. Bu tanışma Türkiye'de hedefler doğrultusunda çalışmaların hayata geçirilmesini sağlamıştır (Akman, 2019: 397). Ortaklık, iş birliği ve katılımcılık gibi kavramlara yönelik girişimlerin ortaya koyulmasında etkili olmuştur.

Türkiye’de süreç 1997 yılında United Nations Development Programme (UNDP) desteği ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IULA- EMM) eş güdümlülüğünde başlamıştır. “Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi” isimli bir proje olarak hayata geçirilen YG21 süreci, UNDP’nin desteğini sürdürmesi ile süresi uzatılarak devam etmiştir. Uygulamaya dahil olan yerel yönetimlerin sayısı 50’den fazla olunca süreç, bir program halini almıştır (Emrealp, 2005: 30). YG21 gereklerinden katılımcılığın gerçekleştirilmesi amacıyla oluşturulan en önemli mekanizma kent konseylerinin kurulması olmuştur. Kent konseyleri, kentin sınırları içinde yaşayan bireylerin yaşadıkları kent hakkında fikirde bulunması, sivil toplum ve yerel yönetimleri bir araya getirme mekanizması olarak görülmüştür. Hayata geçirilen uygulama 2001 yılında UNDP eliyle en başarılı girişim olarak değerlendirilmiştir (Emrealp, 2005: 33).

2005 yılına kadar Türkiye’de kent konseyleri gönüllülük esasına dayalı olarak kurulan girişimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kent konseylerinin hukuki dayanağını kazanması 2005’te çıkarılan 5393 sayılı “Belediye Kanunu” ile olmuştur. Kanun’un 76. maddesine göre, “Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehricilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.” (Belediye Kanunu, 2005).

5393 sayılı Kanun’a dayalı olarak 2006 yılında çıkarılan “Kent Konseyi Yönetmeliği (KKY)” de kent konseylerinin kuruluşu, görevleri ve çalışma esaslarını, bünyesinde bulunan meclis ve çalışma gruplarını düzenlemektedir. Bahsedilen meclisler genellikle kadın, genç, çocuk ve yaşlı gibi gruplardan oluşmaktadır. Katılımı odağına alan konseylerin altında oluşturulan meclisler ile belirli grupların kendileri hakkında alınacak kararlarda söz sahibi olacağı düşünülmüştür. Temel amaç bu meclisler ile “ortak akıl” oluşturmaktır. KKY’nin 4. Maddesinde meclis ve çalışma grupları “... yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006).

New York’ta 2000 yılında imzalanan “BM Binyıl Bildirgesi” ile 2015 yılına kadar gerçekleştirilmesi beklenen “Binyıl Kalkınma Hedefleri” altında sekiz hedef tanımlanmıştır. Bu hedeflerden birisi “cinsiyetler arası eşitliğin sağlanması ve kadınların yapabilir kılınması” olarak belirlenmiştir. YG21’in katılım vurgusu ile kadınlara yönelik hedef dikkate alınmıştır. Oluşturulacak kadın meclisleri bu amaç doğrultusunda değer kazanmıştır (Akman, 2019: 399).

Zamanla sayısı artarak birçok kentte kurulmaya devam eden kent konseylerinde kadınların temsilinin yeterli olmamasının yarattığı sorunun kadın meclisi ile doldurulacağı düşünülmüştür. Kadın meclisleri kentte yaşayan her kesimden kadına yönelik ve sivil toplum kuruluşlarının iş birliğine açık olarak oluşturulmaktadır. Bu sebeple katılım konusunda herhangi bir deneyimi olmayan kadınlara katılım yolunu açması açısından etkili bir girişim olarak görülmekte,

kadın meclislerinin kadınları özel alanından çıkararak yaşadığı kent hakkında yorum yapması ve fikir belirtmesi açısından destekleyeceği düşünülmektedir.

3. Literatür İncelemesi

Literatürde kent konseyleriyle ilgili olarak oldukça fazla sayıda çalışma olmasına rağmen, kadın meclisleri özelinde yapılan çalışmaların oldukça sınırlı düzeyde kaldığı dikkat çekmektedir. Konu ile ilgili yapılan ilk çalışmalardan biri Sağır'ın "Küreselleşme Süreci ve Siyasal Katılımda Yeni Arayışlar: Yerel Gündem 21 Antalya Kent Konseyi Kadın Meclisi" isimli makalesidir. Çalışmanın amacı, kadın meclislerinde katılımın niteliğini ve kadın meclislerinin kadın katılımına etkilerini değerlendirmektir. Antalya Kent Konseyi Kadın Meclisi- Kadın ve Siyaset Çalışma Grubu üyeleri ile mülakat yöntemi ile veri toplanan araştırmada, kadın meclislerinin katkılarının düşünüldüğü düzeye henüz ulaşmadığı ancak faaliyetler ile geniş bir kitleye ulaşma imkanına sahip oldukları sonucuna varılmıştır (2003: 28-41).

Şahin tarafından uzmanlık tezi olarak hazırlanmış olan "Kadınların Siyasal Katılımları Çerçevesinde Kadın Meclislerinin Yerel Siyasetteki Etkinlikleri ve Üye Profilleri" isimli çalışmanın amacı ise kadın meclislerinin etkinliklerinin üye profillerine göre karşılaştırmalı incelenmesi olarak belirtilmiştir. Bu amaca yönelik ülke genelinde bir anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada kadınların toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığına sahip olmadıkları ve kadın meclislerinin kurumsallaşma sorunu yaşadıkları sonucuna ulaşıldığı görülmektedir (Şahin, 2011).

Kadın meclislerinin yerel düzeyde hizmet sunmadaki rolünün incelenmesi amacıyla yapılmış olan "Yerel Yönetişim ve Kadın Meclisleri: Karatay Kadın Meclisi Örneği" isimli çalışmada, Karatay Kadın Meclisi üyeleri ile mülakat yapılmıştır. Elde edilen veriler neticesinde incelenen kadın meclisinin henüz kurumsallaşmadığı ancak önemli düzeyde faaliyetleri yerine getirdiği görülmüştür. Özellikle kadın sorunlarını daha iyi algılaması açısından kadın meclislerinin işlerliklerinin mümkün olduğu belirtilmiştir (Örselli, Bayrakçı ve Kahraman, 2016: 985-999).

Biricikoğlu'nun Sakarya Kent Konseyi Kadın Konseyi Kadın Meclisi üyeleri ile yarı yapılandırılmış mülakat yöntemini kullanarak yapmış olduğu araştırmada ise, kadın meclisinin kentte yer alan farklı aktörleri bir araya getirme noktasında başarılı olduğu ancak kadın meclisinin belirlenen sorunlara çözüm üretmediği ve kurumsal işleyiş açısından sorunlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır (2015: 624).

Sumbas ve Ömürgönülşen tarafından "Etkin Bir Yerel Paydaş Olma Yolunda Kadın Meclislerinin Karşılaştığı Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Kadın Meclisleri Örneği" isimli bir alan araştırmasında kadınlarla yapılan derinlemesine görüşmeler ile kadın meclislerinin işlerliği önündeki engellerin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Toplanan veriler sonucunda bu sorunların hukuksal ve siyasal olarak iki farklı başlık altında incelenmesi gerekli görülmüştür. Kadın meclislerinin belediyeler karşısında siyaset dışı kalmasının sağlanması ve mali olarak bağımsızlaştırılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yine kent konseyleri ve meclislerde alınan kararların bağlayıcılığının ve üyelerin çeşitliğinin artırılması gerektiğine vurgu yapılmıştır (2017: 65-81).

Kadın meclisleri üzerinde yapılan bir diğer çalışma “Kent konseylerinde Kadın Eli: Söke Kent Konseyi Kadın Meclisi Üzerinden Bir Değerlendirme” isimli çalışmadır. Akman tarafından hazırlanan çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılarak kadın meclisi tarafından tutulan karar defterleri incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen verilere göre kadın meclisi eliyle yerine getirilen faaliyetler yalnızca kadınları kapsamamakta, toplumun her kesime ulaşabilmektedir. Bu sebeple belediyelerin bu meclislere yönelik desteklerinin artırılması ve kadın meclisleri ile daha fazla kadına ulaşılması gerektiği düşüncesine yer verilmiştir (2019: 396-410).

Şimdiye kadar bahsedilen çalışmalar kadın meclislerinin faaliyetleri, katılıma olan katkıları ve sorunlarını temel almıştır. Yukarıda yer alan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde bu çalışmaların ortak özelliği olarak, elde edilmek istenen amaç doğrultusunda seçilmiş olan bir kadın meclisi üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Elde edilen bulgularda kadın meclislerinin, kadın sorunları dışındaki birçok alana ulaşma potansiyellerini barındırdığı yer almaktadır. Bunlara ek olarak kadın meclislerinin bilinirliklerinin artırılması ve mali imkanlar yaratılması gerektiği önerilerine yer verildiği görülmektedir.

Yine bir kadın meclisi özelinde ancak farklı bir bakış açısı ile hazırlanan “Sosyal Pazarlama Faaliyetleri: Manisa Büyükşehir Belediyesi Kent Konseyi Kadın Meclisi Örneği” isimli bir yüksek lisans tezinde, kadın meclislerinde gerçekleştirilecek faaliyetlerde sosyal pazarlama uygulamalarına yer verilmesi ve katkılarının incelenmesi amaç olarak belirlenmiştir. Çalışma kapsamında kadın meclisi başkanı ile yapılan derinlemesine görüşmeden elde edilen verilerden yararlanıldığı görülmektedir. Çalışmanın sonucunda da kadın meclislerinin faaliyetlerinde sosyal pazarlama uygulamalarının oldukça önemli bir yer edindiği, birçok olumlu etkilerinin olduğu ancak bazı eksikliklerin varlığı vurgulanmıştır (Candan, 2019).

Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA-DER) tarafından hazırlanmış olan “Kent Konseyi Kadın Meclislerinin İzlenmesi” isimli bir alan araştırması hazırlanmıştır. Uluslararası sözleşmelerin yerelde izlenmesine yönelik kent konseylerinde bir izleme yapılmıştır. Bu izlemeye İstanbul’daki farklı siyasi partilere ait üç ilçe belediyesi seçilmiştir. Çalışmanın sonucunda da kadın meclisleri ile kadınların karar almaya olan etkilerinin öneminin ortaya çıktığı belirtilmiştir. Siyasal hayatın dışında bir katılım imkanı sunan kadın meclislerinin artırılması ve güçlendirilmesi önerilmiştir (2020).

4. Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi Üyeleri İle Yapılan Araştırma

4.1. Araştırmanın Amacı

Hukuksal düzenlemeler açısından ele alındığında kent konseyleri, kentte yer alan farklı aktörleri bir araya getirerek kent yaşamından kaynaklanan sorunları belirleyip bu sorunlara çözüm üretebilme potansiyeline sahip birimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada kent konseyleri bünyesinde yer alan kadın

meclislerinin de kadınların kent yaşamından kaynaklanan sorunları tespit edip bu sorunlara çözümler üretilmesi açısından oldukça önemli olduğu söylenebilir. Araştırmanın amacı, kent konseyi kadın meclisinin kadınların kent yaşamından kaynaklanan ihtiyaç ve taleplerini belirleme ve bunları yetkili birimlere iletme deneyimlerinden yola çıkarak bu meclislerin kent yaşamındaki toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik katkılarını değerlendirmektir. Bu noktada araştırmada iki temel soruya cevap aranmaktadır. Birinci olarak kadın meclisi, kadınların kent yaşamından kaynaklanan ihtiyaçlarını nasıl belirlemekte ve bu ihtiyaçlar genel olarak hangi alanda yoğunlaşmaktadır? İkinci olarak ise kent yaşamında kadınlara özgü olan ihtiyaçların karşılanmasında kadın meclisi nasıl bir rol üstlenmekte ve bu ihtiyaçlar yetkili yerel yönetim birimlerinden ne ölçüde karşılık bulmaktadır?

4.2.Araştırmada Veri Toplama ve Analiz Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak “yarı yapılandırılmış mülakat” yöntemi kullanılmıştır. Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi üyeleri ile görüşmeler yapılmış ve bu görüşmelerde meclis üyelerine önceden hazırlanan sorular yönetilmiştir. Ancak görüşmenin seyri doğrultusunda soru formu dışında farklı sorular da katılımcılara sorulmuştur. Mülakatlar 23 Mart-25 Mayıs 2021 tarihleri arasında yapılmış ve her biri yaklaşık olarak 25-30 dakika sürmüştür. Mülakatlar, katılımcılara telefonla ulaşıp randevu alınmak suretiyle yapılmıştır. Pandemi ve bu süreçte ortaya çıkan kısıtlamalardan dolayı görüşmeler yaklaşık üç ay gibi uzun bir zaman dilimi içinde gerçekleşmiştir. Mülakatlarda katılımcıların izni doğrultusunda ses kaydı alınmış ve bu ses kayıtları daha sonra yazılı bir doküman haline getirilmiştir. Mülakatlar sonucu elde edilen veriler “betimsel analiz” yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir.

4.3.Araştırmanın Etik İzinleri

Araştırmanın etik kurulu raporu, Sakarya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığının 03.03.2021 tarihli ve 32 sayılı toplantısında alınmıştır.

4.4.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi üyeleri oluşturmaktadır. Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi Nisan 2018’de kurulmuş ve ilk olağan genel kurulda başkanını seçip 20 kişilik icra kurulu oluşturulmuştur. Meclisin çıkarmış olduğu yönetmeliğe göre kadın meclisi Sapanca’da yaşayan tüm kadınlardan oluşmakta olup kendi aralarından seçecekleri 59 üyeden oluşmaktadır. Söz konusu yönetmeliğe göre meclisin görev süresi iki yıl olarak belirtilmiştir (sapanca.bel.tr, 11.05.2021). Bu doğrultuda Meclis seçimlerinin Nisan 2020’de yapılması gerekirken pandemi koşullarından dolayı yeni seçim yapılamamıştır

Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisinde 59 üye bulunmasına rağmen, meclis başkanı ile yapılan ön görüşmelerde bu meclis üyelerinin birçoğunun pasif olduğu, meclis çalışmalarında yaklaşık 15 icra kurulu üyesinin aktif olarak yer aldığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu nedenle araştırmanın örnekleme, Meclis içinde aktif olarak çalışan icra kurulu üyeleri olarak belirlenmiş ve bu üyelere ilişkin iletişim

bilgileri Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi başkanından alınmıştır. Araştırmada bu üyelerin tümü ile mülakat yapılmak istenmiştir. Ancak pandemi koşullarından dolayı 8 üye ile mülakat yapılabilmektedir.

4.5.Araştırmanın Bulguları

4.5.1. Demografik Özellikler ve STK/Siyasi Partiye Üye Olma Durumları

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Sayı
Yaş	
40 ve aşağısı	-
41-45	1
46-50	4
51-55	1
56-60	2
Toplam	8
Medeni Durum	
Evli	6
Bekar	2
Toplam	8
Sahip Olunan Çocuk Sayısı	
Yok	1
1	2
2	2
3	3
Toplam	8
Eğitim	
İlkokul	4
Ortaokul	1
Lise	2
Ön lisans	1
Toplam	8
Meslek	
Ev Hanımı	5

Esnaf	2
Kamu Görevlisi	1
Toplam	8

Katılımcıların demografik özelliklerinden yaşlarına ilişkin dağılım incelendiğinde 40 yaş altında katılımcıların bulunmadığı, katılımcıların 45 ve üzeri yaşlarda yoğunlaşmış olduğu görülmektedir. Medeni durumları ve sahip oldukları çocuk sayısı açısından ele alındığında ise önemli bir bölümünün evli ve çocuk sahibi olduğu dikkat çekmektedir. Üyelerin eğitim durumlarına ilişkin bilgilere bakıldığında katılımcıların dördünün ilkokul, birinin ortaokul, ikisinin lise ve birinin ön lisans mezunu olduğu görülmektedir. Son olarak mesleklere ilişkin dağılımlara bakıldığında beş üyenin ev hanımı, iki üyenin buldukları bölgede esnaflık yaptığı ve bir üyenin ise kamu görevlisi olarak çalıştığı görülmektedir.

Tablo 2: Sivil Toplum Kuruluşu ve Siyasi Partiyeye Üyelik

	Var	Yok
Siyasi Partiyeye Üyelik	2	6
Sivil Toplum Kuruluşuna Üyelik	1	7

Kent konseylerinin kentte yer alan farklı aktörleri bir araya getirebilme açısından önemli avantajları bulunmaktadır. Bu nedenle katılımcılara demografik özellikler yanında siyasi parti ve sivil toplum kuruluşlarına olan üyeliklerine yönelik de sorular yöneltilmiştir. Siyasi partilere üye olan katılımcıların sayısı 2 iken herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olan kadın sayısı 1 olarak karşımıza çıkmaktadır. Görüldüğü gibi katılımcıların önemli bir bölümünün herhangi bir siyasi partiye ve sivil toplum kuruluşuna üyeliklerinin oldukça düşük düzeyde kaldığı görülmektedir. Görüşmelerde katılımcıların önemli bir bölümünün (siyasi partiye üye olanlar dışında) siyasete temkinli bir şekilde yaklaşmakta olduğu dikkat çekmektedir. Bazı üyeler siyasi partilerden teklif geldiğini ama bu teklife sıcak bakmadığını belirtirken, bir kısım üyeler ise böyle bir oluşum içinde olmalarının temel sebebinin kadın meclisinin herhangi bir siyasi partiye bağlı olmaması olduğunu belirtmişlerdir.

4.5.2. Kadın Meclisine Üye Olma Süreci

Yukarıda da ifade edildiği gibi Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi oldukça yakın bir tarihte kurulmuştur. Bu nedenle mülakat yaptığımız kişilerin meclise üye olma süreçleri birbirlerine oldukça benzemektedir. Üyelerin tamamı yakın çevresinde bulunan kişilerden kendilerine teklif gelmesiyle birlikte üyelik sürecinin başladığını ifade etmişlerdir. Dolayısıyla meclisin oluşumunda kişisel ilişkilerin oldukça önemli olduğu dikkat çekmektedir. Meclisin yeni bir oluşum

olmasından dolayı da görüşme yaptığımız üyelerin biri dışındakilerin tamamının üye olmadan önce böyle bir yapılanma hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür.

“Teklif edildi. Çağırdılar, ne yapılır diye araştırma yapıldı. Yardım ağırlıklı olacağı için kabul ettim.” (Katılımcı 1)

“Ben yokken kurulmuş. Kimleri alabiliriz diye düşünmüşler. Beni öncelikle belediye başkanı üye yaptı. Başta yapmayın çok çalışıyorum hariçten destek olurum dedim ama yok olmaz dediler. Başkanım dediyse üye olayım, olmazsa çıkarım dedim. Ama baktım çok güzel uyum sağladık herkesle, başkanımız da çok iyi uyum sağladı.” (Katılımcı 2)

“Birçok yerden teklif geldi aslında ama mecliste çok değer verdiğim insanların orada olduğunu gördüm, onlara da güvendiğim için oldum. Parti işi de olmadığına emin olunca üye oldum.” (Katılımcı 3)

“Siyaseti pek çok sevmediğim için (kadın meclisi başkanı) aradığında siyasetle ilişkisi pek hemen ve arkasında da sen olduktan sonra girerim dedim.” (Katılımcı 4)

“Üyeler zaten arkadaşlarımdı. Çevremiz de vardı. Kardeşim siyasetle uğraşınca tanıdık çok faydamız olur diye düşündük.” (Katılımcı 8).

Katılımcıların meclise üye olma sürecine bakıldığında iki konunun dikkat çektiği görülmektedir. Bunlardan birincisi üyelerin meclise üye olurken beklentilerinin yardım faaliyetleri etrafında toplanmasıdır. *“Daha çok yaraya ilaç olmak”, “manevi olarak insanlara dokunma”* vb. ifadeler katılımcılar tarafından sıklıkla dile getirilmiştir. Meclise üye olma sürecinde dikkat çeken diğer konu ise birçok katılımcı için kadın meclisinin siyaset dışı bir yapılanma olmasından dolayı kendilerine gelen teklifi kabul etmeleridir. Kadın meclisi tarafından gerçekleştirilen etkinliklerin bir siyasi parti ya da partinin kadın kolları olarak görülmemesi gerektiği katılımcıların bazıları tarafından vurgunmuş ancak çevrede buna yönelik bir algının da olduğu ifade edilmiştir.

“Kadın meclisi ile kadın kollarını ayırt etmede çok zorlanıldı. En başta bizim kadın kolları olmadığımızı ikna etmek zorunda kaldık. Üye arkadaşlarımızdan tabi ki partilerde aktif olarak çalışanlar da vardı. Onlarla bazı ufak tefek sorunlarımız oldu. Çünkü kadın meclisi her düşünceden partiden üye olduğu için siyaset yapılmadı. Yapanlar da bırakmak zorunda kaldılar. Bunun haricinde bazılarının tabi ki menfaat beklentisi oldu. Örneğin, çocuğuma iş, eşime iş veya işte ufak tefek menfaati olanlar karşılık bulamayacağını anladılar. Ya üyelikten çıktılar ya da toplantılara katılmadan yalnızca isim olarak bulundular.” (Katılımcı 5)

“Çevremde de merak edip soranlar oldu ne yaptığımızı. Onlara da anlattım işte bildiğim kadarıyla. İlerleyen zamanlarda siz ... partiye

hizmet ediyorsunuz diyenler oldu. Bunu pek kabullenmiyorlar. Sabit fikirli olunca anlamıyorlar.” (Katılımcı 4)

Katılımcıların kadın meclisine üye olma sürecinin aileleri ve çevreleri tarafından nasıl karşılandığına bakıldığında ise bu konuda katılımcıların hepsinin ortak bir görüşe sahip olduğu görülmektedir. Tüm katılımcılar meclise üye olmalarının aileleri ve yakın çevreleri tarafından olumlu bir şekilde karşılandığını dile getirmişleridir. Ayrıca katılımcılara kadın meclisi çalışmalarına katıldıktan sonra olumlu ya da olumsuz anlamda hayatlarında nasıl bir değişiklik olduğu sorulmuştur. Burada da tüm katılımcılar hayatlarının olumlu yönde değiştiğini, sosyal çevrelerinin geliştiğini ve daha fazla insanla iletişim halinde olmaya başladıklarını dile getirmişlerdir.

4.5.3. Kadınların Kent Yaşamından Kaynaklanan İhtiyaçları ve Talepleri

Yukarıda da ifade edildiği gibi kadınların kent yaşamından kaynaklanan farklı sorunları ve ihtiyaçları bulunmaktadır. Bunları tespit edebilmek için katılımcılara öncelikli olarak “Sizce kentte yaşayan kadınların karşılaştıkları en büyük sorun nedir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde sorunların üç konu üzerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Mülakata katılan dört üye ataerkil değerlerin kadınlar üzerinde yaratmış olduğu etkilerden bahsetmişlerdir.

“Rahatça güvenip gezemiyorsun etrafta. Burada da mesela tamam herkes iç içe ama bir saatten sonra evinde olmak zorundasın. Zaten eşin yoksa bir iki çıktın üç çıktın dördüncü de nereye gidiyor gibi yargılar... Burada bazen bakıyorum eşine ailesine kendini ifade edemeyen ben de varım diyemeyen ben de değerliyim diyemeyen insanlar var. Kendinin birey olduğunu unutarak önceliğe başkalarını koyuyor. Çok acı. Benim de isteklerim şudur diyemiyor. En basiti yemek yaparken ailesinin isteklerine göre yapıyor. Kendi ne istiyor diye düşünmüyor. Bunu anlatabilmek lazım. Hep bastırılmış sen kadınsın ne denirse onu yapacaksın gibi. Yerine göre saygı olarak sen saygı duyacaksın ben de duyacağım gibi. Baskı altında büyüyenler zamanla çocuğuna hükmedip eziyor. O da aynı şekilde büyüyor. Bunlar keşke eğitimle falan düzelebilsen.” (Katılımcı 7).

“En önemli problem aslında ekonomik özgürlüklerinin olmaması. Eğitim seviyeleri de önemli. Bir de kendilerini yetiştirmek olabilir... Ayrımcılık var. Sen kadınsın ne işin var konuşmalarına şahit oluyoruz. Özellikle Sapanca’da bu konu çok geniş alan kapsıyor bence” (Katılımcı 4).

“Eşler arasındaki sorunlar var tabii. Kadınların iş yükünün çok olması. Saygı olmaması özellikle.” (Katılımcı 8).

Ataerkil değerler dışında kadınların kent yaşamında karşılaşmış oldukları sorunlarla ilgili olarak sıklıkla belirtilen diğer iki sorun yoksulluk ve güvenlik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kadınların kent yaşamından kaynaklanan ihtiyaçlarını tespit etmek amacıyla katılımcılara “Kadınların kentte erkeklerden farklı olan ihtiyaçları nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında özellikle iki ihtiyacın ön plana çıktığı görülmektedir. Bunlardan ilki kadınların rahat bir şekilde vakit geçirebilecekleri mekanlar oluşturulmasıdır. Bu mekanların oluşturulmasının kadınların kamusal alanda yer almalarını sağlamaları açısından önemli olduğu kadar, kadınların buldukları mekanlarda kendilerini güvende hissetmeleri açısından da önem taşıdığı görülmektedir. Zira yukarıda da ifade edildiği gibi katılımcılar, kadınların kentte karşılaşmış olduğu sorunların en önemlilerinden birini güvenlik olarak görmektedir. İkinci olarak ise çocuklarının sosyalleşmesini sağlayacak park, kütüphane, spor salonu gibi mekanların oluşturulmasıdır.

“Özgürce gezme ihtiyacı var. Güvenemiyoruz kimseye. Ben kızımı dışarıya özgürce gönderemiyorum... Kadınların oturacağı alanlar olsa güzel olur. Mesela kadınların bir derneği gibi bir yer olsa bütün kadınlar gelse otursa güzel olur. Erkeklerin nasıl kahveleri var bizim de öyle bir yerimiz olabilir ama yok.” (Katılımcı 8).

“Kadınlar özellikle rahatlıkla oturacakları alanlar mesela park alanlarına ihtiyaç duyuyorlar. Çünkü kahveler var mesela. Oturalım vakit geçirelim gibi.” (Katılımcı 1).

“Genel olarak çocukların eğitim, güzel vakit geçirmeleri mesela bir alan bir kütüphane spor salonu olsun, kahveye değil de başka bir yerlere gitsin isteniyor. Yani çocuğum vakit geçirsin kitabını okusun oyununu oynasın veya satrancını oynasın. Mesela benim de kızım üniversiteye hazırlanırken çalışmaya merkezdeki kütüphaneye gidiyor. Burada böyle güzel bir yerde rahat çalışacağı ortam yok. Neden burada çalışmasın?” (Katılımcı 7).

Konu ile ilgili olarak son olarak katılımcılara “Kadın meclisine gelen talepler daha çok hangi konular üzerinde yoğunlaşmaktadır” sorusu yöneltilmiştir. Bu konuda katılımcıların neredeyse tamamı aynı cevabı vermişlerdir. Kadın meclisine gelen taleplerin önemli bir bölümünün sosyal yardımların sağlanmasına yönelik olduğu ifade edilmiştir.

“Aslında şöyle bir şey var. Biz istem dışı bir yardım meclisine dönüştük ister istemez. Çocuğuna süt alamayan, evine kömür alamayan, eşinden şiddet gören zor durumdaki kadınların ulaştığı meclis olduk. Biz biraz tüzüğümüzün dışına çıktık. Bir yardım kuruluşu olma yolunda olduk. Daha çok mağdur kadınlar ulaştı. Farklı derneklerle topluluklarda iş yapmak istesek de pek yanaşmadılar. Ama genelde dediğim gibi mağdur kadınlar.” (Katılımcı 5).

“Taleplerin sonu sınırı yoktu. Hijyen ürünlerine kadar her türlü talep oldu. Sosyal yardımlar çok oldu.” (Katılımcı 3).

“İstekler daha çok başkanımıza gidiyor. O da bizimle paylaşıyor. O daha iyi biliyordur. Daha çok ev eşyası, fatura ödeyememe gibi sebeplerle başvuruluyor. Daha çok yoksulluk ama bazen imkanı olsa da bu sebeplerle başvuranlar oluyor.” (Katılımcı 2).

Kadın meclisine gelen talepler her ne kadar sosyal yardımlar alanında yoğunlaşsa da farklı kesimlerden gelen kadınların ihtiyaçlarında da değişiklikler olduğu dile getirilmektedir.

4.5.4. Kentlerdeki Kadınların İhtiyaçları ve Kadın Meclisinin Konumu

Kent konseyleri ve bu konseylerin bünyesinde bulunan meclislerin temel misyonu kentte yer alan farklı aktörleri bir araya getirerek özellikle dezavantajlı kesimde bulunanların yönetime katılmasını sağlamaktır. Bu noktada söz konusu meclisler içinde farklı düşüncelerin bir araya gelmesi oldukça önemlidir. Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi üyelerine kadın meclisinin kent içinde farklı kesimleri bir araya getirebilme potansiyeline ilişkin bir soru yöneltilmiştir. Bu soruya katılımcıların tamamı özellikle farklı siyasi görüşlerin bir arada bulunduğunu bu farklılıklar içinde tek amacın kadınlara yönelik hizmetlerin yerine getirilmesi olduğu ifade edilmiştir. Meclis içinde aktif olarak çalışanlar arasında bir *“renk cümbüşü bulunduğu”, birlikten dirlik doğacağı düşüncesinin hakim olduğu”* vb. ifadeler katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

Yukarıda da ifade edildiği gibi her ne kadar farklı kesimlerden çeşitli talepler gelse de kadın meclisine gelen talepler sosyal yardımlara yönelik olmuştur. Katılımcılara *“Beklenti ve taleplerin karşılanmasında kadın meclisleri nasıl bir görev üstlenmiştir?”* sorusu sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplara bakıldığında ise yine katılımcıların neredeyse tamamı kadın meclisinin, taleplerin karşılanmasına yönelik aracı bir misyon yüklendiğini belirtmişlerdir.

“Araştırmalar yaptık. İhtiyacımız var diyenleri gezdik evlerine gittik. Yardım edenle ihtiyacı olan arasında aracı olduk. Çalışma grupları oluşturmuştuk ancak sonradan sayı çok azalıp katılan kişi sayısı düşünce herkes her işi yapar hale geldi.” (Katılımcı 6).

“Ekibimizde beraber daha çok aracı olduk. Birebir yardımlarımız da oldu tabi ki ama daha çok vesile olduk. Kaymakamlık, belediye, şahıs veya şirket olsun bizi destekleyen insanların aracılığı ile kadın arkadaşlarımıza da ulaştık. Biz ihtiyaç sahibi ile başışçıları bir araya getirdik” (Katılımcı 5).

“Aracı olduk. Burası küçük olduğu için herkes birbirini tanıyor. Mağdurlara ulaştık birileri sayesinde. Bir şeyin altında olmadan böyle bir şeye nasıl da ihtiyaç varmış dedik. Belediyeden birkaç mütevazı yardım oldu. Stant verilmesi ve araç sağlanması gibi. Onun dışında kendimiz çalıştık.” (Katılımcı 3).

Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisinin yerine getirdiği faaliyetlere bakıldığında meclisin sosyal medya hesaplarında konu ile ilgili bilgilendirme yapıldığı görülmektedir. Bu faaliyetlere yapılaş tarihine göre yer verilirse öncelikle meclisin faaliyetlerine ilk başladığı nokta kadın meclisini Sapanca’ya tanıtmak olduğu söylenebilir. İlçe sınırlarında kaymakamlığa, müdürlüklere ve bazı siyasi partilere ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Kuruluşunun üzerinden uzun bir zaman geçmeden aile, kadın ve çocuk konulu seminerler düzenlenmeye başlamış ve

devam etmiştir. Sık sık tekrar edildiği üzere faaliyetlerin büyük bir kısmı sosyal yardım alanında yoğunlaşmış, ramazan ayı ve sonrasında erzak yardımları, kira ve fatura destekleri verilmiştir. Sapanca El Sanatları Festivali kapsamında 2018 yılında yiyecek standı açılmış, meclis üyesi kadınlar da gönüllülük esasıyla çalışarak ihtiyaç sahibi kadınlara destek olmak amaçlanmıştır. Festival alanında çocuk istismarı konusunda yürüyüş düzenlenmiştir. Yine mağdur kadınlar için kermes düzenlenmeli bazı bireylerin ameliyat masraflarının ödenmesine yönelik çalışılmıştır.

Meclis olarak ŞÖNİM ziyareti yapılmış ve yapılabilecekler hakkında bilgi alınmıştır. Bu konudaki girişimler sonrası ŞÖNİM'e yönlendirilen kadınlar olduğu belirtilmiştir. Sapanca'nın tanıtımı amacıyla bir televizyon kanalına yemek yarışmasına katıldıklarını belirtmişlerdir. 2019 yılının Nisan ayında "Çocuklara Vurmayın" isimli ücretsiz tiyatro düzenlenmiş, farklı ilçelere giderek herkese ulaşmak amaçlanmıştır. Öğrencilerle de iş birliği yapılmış "İyiliğe Uzanan Eller Projesi" ile ihtiyaç sahiplerine koliler gençler ve kadın meclisi üyelerince bizzat dağıtılmıştır. Sapanca El Sanatları Festivalinde 2019 yılında da bir yiyecek standı ile ihtiyaç sahiplerine yardım amaçlanmıştır. 2019 yılının ağustos ayında düzenlenen Sapancafest organizasyonunda da aynı amaçla bir araya gelinmiştir. Yardımların dışında çevre temizliğine dikkat çekmek amacıyla, Dünya Temizlik Gününde çöp toplama ve temizlik etkinliği düzenlenmiştir. Avrupa Hareketlilik Haftasında ise "arabadan in, bisiklete bin, doğayı koru" diyerek bisikletlerle dikkat çekilmesi amaçlanmıştır.

Kadına şiddete dikkat çekmek amacıyla konsey adına bir kısa film çektilmiş, sosyal medya hesapları aracılığıyla paylaşılmıştır. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle yine 2020 yılında ŞÖNİM ziyaretinde bulunulmuş, koruma altındaki kadın ve çocuklarla takı eğitiminde buluşulmuştur. 2020 yılı mart ayı ile başlayan pandemi ile faaliyetler konusunda sorunlar yaşanmaya başlamış, özellikle meclisin yeniden yapılması gereken seçimlerin yapılamaması ile kadın meclisi faaliyetlerinin birçoğu ileriki tarihlere ertelenmiştir. Pandemi ile yapılan bazı faaliyetlere bakıldığında öncelikle nöbet tutan güvenlik güçlerine yemekler hazırlanmıştır. Sokağa çıkma yasağı sürecinde sokak hayvanlarının beslenmesinde yardımcı olmuşlardır. Özellikle pandemi durumundan daha fazla etkilenmiş olan dezavantajlı gruplara yönelik bayram vesilesiyle hediyeler verilmiştir. Bu süreçte erzak yardımları da devam etmiştir.

Konu ile ilgili kadın meclisi üyeleri ile yapılan görüşmelerde üyeler yukarıda yer alan faaliyetlerden bahsetmiş olup bu faaliyetlerden özellikle sosyal yardıma yönelik olanları üzerinde durmuşlardır.

"Festivalde yer verdiler orada çalıştık ve elde edilen gelirle hasta kişilerin tedavilerinde kullandık. Şiddet gören kişilere yardımlarımız oldu. Evinde hiç eşyası olmayanların evlerini tamamlamalarına yardım ettik."
(Katılımcı 1)

"Yetimlere yardım eden bir kişi ile iş birliği yaptık. İftar veriyoruz dediler hemen gittik. Partileri ziyarete gittik. Festivalde beraber çalışarak gelir ile hastaların tedavisine harcadık." (Katılımcı 2).

“Pandeminin başında çocukların bilgisayar ve tablet ihtiyacını milli eğitimle ortak çalıştık ve karşıladık.” (Katılımcı 5).

Konu ile ilgili olarak ayrıca *“Kadın meclisinin kentte yaşayan kadınların kent yönetimine katılımına bir katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?”* sorusu sorulmuştur. Verilen cevaplara bakıldığında böyle bir oluşumun kadınların yönetime katılımını sağlamak açısından olumlu bir etkisi olduğu ifade edilmiş, Sakarya'nın ilçelerinde de bu meclislerin kurulması gerektiği dile getirilmiştir. Ancak yönetime katılımı sağlayacak bir araç olarak görülebilmesi için meclise gerekli desteğin verilmesi gerektiği sıklıkla belirtilmiştir. Meclis üyeleri tarafından en fazla dile getirilen sorunlardan biri kadın meclisine yeterli desteğin verilmediği noktasında toplanmaktadır.

“Bir desteklense baya bir ses getirmesi mümkün. Yapılanlar bir görülsse gerçek anlamda bakılsa ne kadar faydalı olduğu idrak edilse ve itiraf etmeli. Mücadele edip fasa fiso gibi görülünce insanın şevki kırılıyor.” (Katılımcı 7).

“Aslında amaç o. Fakat biz bu amaca ulaşamadık. Siyaset sadece erkeklerin işiymiş gibi davranılıyor. Ama olması gerekiyor. Her belediyeye her muhtarlığa müdürlüğe bir kadın eli değmesi gerekiyor.” (Katılımcı 5).

“Tabi ki biraz destek gelse çok olur. Ama işte pek desteğimiz yok.” (Katılımcı 8).

4.5.5. Kadın Meclisinin Belediye ve Sivil Toplum Kuruluşları İle Olan İlişkileri

Kent konseyleri ve altında yer alan kadın meclislerinin amaçlarının gerçekleştirilmesi yolunda belediye ile olan ilişkilerinin önemli olduğu bilinmektedir. Özellikle kent konseylerinin *“farklı paydaşları bir araya getirmek”* işlevi bulunmaktadır (Emrealp,2005:65). Bunun gerçekleştirilmesinde kent konseyleri ve meclislerinin kentte yaşayan tüm yapıları kapsamaması ve STK, üniversite, meslek odaları gibi birimlerin de aktif katılımları gerçekleştirilmelidir (Emrealp, 2005: 61).

Kent konseylerinin hayata geçirilmesinde temel amaç sıklıkla tekrarlandığı üzere yerel yönetimlerde katılımı artırmaktır. Belediyelerin altında konumlanan kent konseyi ve alt meclislerin, belediyelerle olan rolü oldukça önemlidir. Çünkü belediye ile ortaklık kurulmadığı sürece süreç yetersiz kalacak ve istenen sonuç elde edilemeyecektir. Belediyelerin YG21 sürecinde *“kolaylaştırıcı”* olması gerektiği kabul edilmektedir (Emrealp,2005:40).

Konu ile ilgili olarak katılımcılara *“Sizce yerel yönetimlerin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması konusundaki öncelikleri neler olmalı ve bu öncelikler doğrultusunda neler yapılmalıdır?”* sorusu sorulmuştur. Verilen cevaplara bakıldığında kadın meclisi üyelerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik farkındalıklarının yüksek olduğu görülmüş, kadın erkek eşitliğinin sağlanması için özellikle belediyeler tarafından daha fazla destek verilmesi gerektiği görüşleri dile getirilmiştir.

“Belediyeler daha çok kadınlara yönelik kadınların kendilerini maddi ve manevi olarak iyi hissedecekleri şeylere ön ayak olabilir. Mesela erkekler kahvede toplanıyorsa hanımların da öyle oluşturacakları yerler olmalı. Mesela Sapanca’da bir kadın sığınma evi yok. Yaşlı bakım evi yok. Bu tarz şeylere öncelikle ön ayak olabilirler. Kadınlara girişimcilik sağlayabilir yardımcı olabilirler. Ama gerçekten Sapanca çok geriden geliyor. Belediyelerimiz kadın erkek eşitliğinde çok geriden geliyoruz.” (Katılımcı 4).

“Yani şöyle aslında tabi ki her şeyden önce eşit haklar verilmeli. O kadın yapamaz diye düşünülmemeli artık. Çünkü bir kadınlar olarak artık her şeyi yapabiliyoruz. Tabi ki erkekler ile kadının beden gücü eşit diyemeyiz ama beyin gücü eşit. Yani bir erkeğin beyni ile yapabileceği her şeyi bir kadın da yapabilir. Biraz daha fırsat verilmeli. En azından kadın çalışanlar alınmalı, sorumluluk verecekleri kişileri kadınlardan da seçmeliler. Bu da onlar için çok zor. Bir erkek hegemonyası var maalesef bütün dünyada da geçerli ama bizim ataerkil yapımızdan dolayı Türkiye’de fazla. Bunu yavaş yavaş kırıyoruz ama kadını cinsel obje olmaktan çıkarıp iş kadını olabileceği, işinde çok iyi olabileceği zihniyetine geçilmeli.” (Katılımcı 5).

“Biz istiyoruz ki biz bu kadar çaba harcıyoruz her yerde kadınlar olarak. Neden bu erkekler ellerindeki imkanın fazlasını biraz da destek olarak kullanmıyorlar? Kimisi doğru diyorsun diyor. Kimisi de önemsemiyor. Nasılsa bu kadınlar yapıyor bizden iyi yapıyor diyorlar. Bizi de belediyeye dahil etsinler madem kendileri gibi. Rahatça maddi imkanlardan faydalanalım fazlasıyla.” (Katılımcı 2).

5393 sayılı Kanun’un 76. maddesine göre “kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir.” (Belediye Kanunu, 2005). Kadın meclisinin belediye ile mevcut olan ilişkilerini değerlendirebilmek için “Kadın meclisi tarafından hazırlanmış bir proje belediye meclisinde görüşülüp belediye tarafından uygulamaya aktarıldı mı?” şeklinde bir soru sorulmuştur. Katılımcıların tamamı, birtakım projelerin hazırlandığını ama bunlardan hiçbirinin uygulamaya aktarılmadığını dile getirmişlerdir. Katılımcılardan bazıları belediyenin sadece afiş, pankart, stant vb. konularda destek sağladıklarını ifade etmişlerdir. Belediye ile ilişkilerde konusunda dikkat çeken en önemli nokta kurumsal bir ilişkiden ziyade kişisel ilişkilerin ön planda olmasıdır. Özellikle belediye başkanının değişimi ile belediye ile olan ilişkilerde de değişiklik olduğu, kadın meclisinin belediye başkanına kendilerini tanıtmaya konusundaki çabaları sıklıkla ifade edilmiştir.

“Tabi her proje için dosya hazırlayıp veriyorduk zaten. Habersiz bir şey yapmadık aslında. Ancak uygulandı diyeceğimiz bir şey olmadı belediye tarafından.” (Katılımcı 1).

“İlk başladığımızda başkanımız bizimle çok ilgiliydi. İletişimimiz çok daha iyiydi. Yeni başkanla o iletişimi pek sağlayamadık. Pandemi de girince henüz olmadı. Ama bizi kuran başkanımız her zaman destekçimizdi. O öncelik olmuştu. Çekemeyenler de oldu tabi. Biz yapmak istediklerimizi konuşup yazıp imzalayıp belediyeye veriyorduk.” (Katılımcı 4).

“Kurulduktan sonra seçim oldu ve bizi kuran başkan değişti. Yeni başkanın da bizi tanıma süresi oldu. Bahsettiğim doğa eğitimi projesi geçecekti ama pandemiden dolayı yapılamayacağı için askıda kaldı. Biz her ay iki dosya hazırlayıp kaymakamlık ve belediyeye veriyoruz.” (Katılımcı 5).

“Bazı şeyleri yapamadık. Önceki başkan değişince yeni başkanı da tanıyorum daha çok ilgilenebilirim. Ama hastalık girince durdu.” (Katılımcı 2).

Kadın meclisinin sivil toplum kuruluşları ile olan ilişkilerine bakıldığında ise bu konuda da tüm üyeler aynı görüşü dile getirmişlerdir. Kentteki farklı sivil toplum kuruluşları ile iletişime geçme noktasında girişimlerin olduğu ancak herhangi bir destek gelmediği belirtilmiştir. Hatta bu konuda sadece sivil toplum kuruluşları değil siyasi partilerin kadın kolları tarafından da destek görülmediği bir katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Yapılan görüşmelerde ilişkilerin her ne kadar yeterli düzeyde olmasa da belediye ve kaymakamlık gibi resmi kurumlarla sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu durumun nedenlerine bakıldığında bir üyenin belirtmiş olduğu görüşlerin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

“Yapmak istedik ama onlar yanaşmadı. Onun haricinde İzmit Başiskele Belediye başkan yardımcısı çok destekledi. Geyve’de kaymakam ve belediye ile görüşmelerimiz oldu. Sivil toplumdaki çok belediyeler ile oldu. Siyasi oluşum gibi görüldük sanırım fazla yanaşmadılar.” (Katılımcı 5).

Yapılan görüşmelerde kadın meclisinin işlevlerini yerine getirebilmesi için yapılması gerekenler noktasında hem fikir oldukları görülmektedir. Katılımcıların tamamı mali destek sağlanması gerektiğini vurgulayarak belediyenin bu konuda daha fazla destek olması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcılar şu zamana kadar herhangi bir mali destek almadıklarını, kendi imkanları doğrultusunda faaliyetlerini yerine getirdiklerini ve bu faaliyetlerin daha geniş kapsamda sürdürülebilmesi için mutlaka maddi açıdan desteklenmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir.

“Mali destek olsaydı daha iyi işler yapabiliriz aslında. Ancak biz hiç görmedik.” (Katılımcı 6).

“Belediyenin de çok fazla destek olması gerekiyor. Bizim yapabildiğimiz veya yapamadığımız birçok şey var. Yapamadıklarımız kısmında yardım verilmesi çok önemli.” (Katılımcı 1).

“Bize kimse destek olmadı ki. Ama bu işleri de sürekli birilerinin başlılarıyla yapamayız. Gönüllülerle yürüttük hep. Kaymakam arkamızdaydı mesela oda verecekti ama belediye arkamızda durmadı.” (Katılımcı 8).

“Para olarak biz toparlıyoruz yapıyoruz. Ama biraz da belediye destek yaptı mı her şeyi yapabiliriz. Her şeyi kendi imkanlarımızla yaptık. Kendi arabalarımızı kullandık. Bizim bazı isteklerimizi yapsınlar. Hiç destek almadık mesela kendimiz yaptık. Bir iki sefer başkanımız yardım konusunu açtı ama vermeyince hep kendi imkanlarımızla yaptık. Ama aslında kadın meclisine şu kadar gelecek diye olmalı. Belediye bize böyle bir şans tanısı daha

çok işler yapabiliriz. Her zaman elimizde olmuyor. Yarın biz de olmayabiliriz. Biz çok çaba harcıyoruz. Neden mesela belediye bize destek olmayacak? Neden istemiyorlar? Bazıları diyor ki zaten belediyemizden yardım yapıyor. Bizler de kadınlar olarak ortaya çıkıp daha fazla işler yapıyoruz diyorum. Belediye başkanının istemesi lazım.” (Katılımcı 2).

“Bence engel konulmamalı. Şunu yap yapma gibi yönlendirme olmamalı. Gerçekten ciddi anlamda toplumun tepkisini çekmeyecekse belediye ve kaymakamlık her türlü faaliyetlere destek olmalı sonuna kadar. Birazcık da maddi yardım yapmalı. Aslında tüzükte var ama biz hiç almadık. Çok şanslıydık çok güzel sponsorlar bulduk. Çok güvenilir bir meclis olduk. Ama duyularımız da oldu. Mutlaka önümüze siyasi engel çıkarıyorlar. Bu da yapılacakları kısıtlıyor. Sonuçta biz bir meclisiz. Önümüz açık olmalı.” (Katılımcı 5).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kadınların kamusal hayata katılımlarının en önemli ayaklarından birini kentler olmasından dolayı özellikle son yıllarda toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı politikaların gündeme gelmesi ve uygulanmasında yerel yönetimlerin daha da önemli hale gelmeye başladığı görülmektedir. Ancak kentsel hizmetlerin belirlenmesinde cinsiyet körü politikaların yürütüldüğü ve kentsel hizmetlerden yararlanırken kadınların erkeklerden dezavantajlı konumda bulunduğu literatürde sıklıkla dile getirilmektedir. Kent konseyleri bünyesinde yer alan kadın meclislerinin kadınların kentsel alanlarda ortaya çıkan sorunlarını tespit etme ve yerel düzeyde yer alan aktörlerle iş birliği içinde olarak bu sorunlara çözümler üretmesiyle toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına katkı sağlama potansiyeli bulunmaktadır.

Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi üyeleri ile yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi ile bu meclislerin kent yaşamındaki toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına olan katkılarını değerlendirmek amacıyla yapmış olduğumuz araştırmada ulaşılmış olduğumuz sonuçlar aşağıdaki şekilde değerlendirilebilir.

Öncelikli olarak görüşme yapılan kadın meclis üyelerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Onlara göre kadınların kent yaşamında karşılaştıkları en büyük sorunlar ataerkil değerlerin baskın olması ve kentlerin kadınlar için güvenli alanlar olarak görülmemesidir. Bu noktada meclis üyelerinin yerel yönetimlerden en temel beklentileri, kadınların vakit geçirebilecekleri mekanlar oluşturulması, kentsel alanda güvenli bir şekilde kadınların hareket edebilmelerinin sağlanması, kadın sığınma evlerinin kurulması ve kadın erkek eşitliğini sağlayacak politikaların geliştirilmesidir. Ancak kadın meclisine gelen taleplere bakıldığında bu taleplerin büyük oranda sosyal yardımlar alanında yoğunlaşmış olduğu dikkat çekmektedir. Bu nedenle Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisinin gerek sosyal medyada yer alan faaliyetlerine ilişkin yapılan bilgilendirmelerde gerekse de görüşmelere katılan üyelerin ifadelerinde, bu meclisin yerine getirmiş olduğu faaliyetlerde

sosyal yardım boyutunun ön planda olduğu görülmektedir. Bu da kadın meclisinin amacının dışında bir misyon yüklenmesi sonucunu yarattığı söylenebilir.

Kadın meclisinin konumuna ilişkin elde etmiş olduğumuz sonuçlara bakıldığında meclisin kentteki farklı aktörleri bir araya getiremediği görülmektedir. Özellikle sivil toplum kuruluşları (STK) ile kadın meclisi arasında herhangi bir ilişki bulunmadığı dikkat çekmektedir. Benzer bir ilişki kadın meclisi ile siyasi partiler ve partilerin kadın kolları açısından da ortaya çıkmaktadır. Bunun en temel sebeplerinden birinin kadın meclisinin siyasi bir oluşum ya da belediyenin siyasi yapısının bir ayağı olarak görülmesi olarak değerlendirilebilir. Meclisin kent içinde resmi aktörler (Belediye, kaymakamlık) ile sınırlı düzeyde ilişkileri bulunmaktadır. Ancak Meclisin farklı aktörleri değil de farklı siyasi düşünceleri bir araya getirebildiği de görülmektedir. Meclis üyeleri arasında ortak paydanın kadın sorunlarına çözüm üretme olduğu görülmüştür.

Kadın meclisinin belediye ile olan ilişkilerine bakıldığında ise dikkat çeken en önemli nokta, bu ilişkilerin kurumsallaşmadığı, büyük oranda kişisel ilişkilere dayalı kaldığıdır. Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisi açısından ele alındığında Meclisin oldukça yeni bir oluşum olması kurumsallaşma sürecinin tamamlanmamış olmasına etki etmiş olduğu söylenebilir. Ancak yine de belediye ile olan ilişkilerde özellikle de belediye başkanının Meclise olan bakış açısının oldukça önemli olduğu görülmüştür.

Yapılan araştırmada elde edilen bir diğer sonuç, Meclisin yerine getirdiği faaliyetlerin üyelerinin tamamen kişisel çabalarına dayalı olarak ortaya çıkması, Meclise yönelik herhangi bir desteğin bulunmamasıdır. Sosyal yardım faaliyetlerine ağırlık veren Meclis, bu faaliyetlerini yerine getirirken daha çok aracı bir misyon yüklenmiştir.

Araştırmada iki temel sorunun cevabı aranmak istenmiştir. Bunlardan ilki kadın meclisinin, kadınların kent yaşamından kaynaklanan ihtiyaçlarını nasıl belirlediği ve bu ihtiyaçların genel olarak hangi alanlarda yoğunlaştığıdır. Araştırma sonucu elde etmiş olduğumuz bulgulara göre, Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisinin kent yaşamındaki farklı aktörleri bir araya getiremediği görülmektedir. Bu durumun elbette ki çok farklı sebepleri olabilir. Ancak en önemli etkenlerden birinin kadın meclisinin siyasi bir oluşum olarak görülmesi olduğu söylenebilir. Farklı aktörlerin sürece dahil olamaması farklı taleplerin Meclise ulaşamamasını etkilediği düşünülmektedir. Bu noktada kadın meclisine gelen talepler de doğrudan kadınlara ilişkin olmaktan ziyade kentsel alanda yoksulluktan kaynaklanan sorunlar olmaktadır. Araştırmada cevabı aranan ikinci soru kent yaşamında kadınlara özgü olan ihtiyaçların karşılanmasında kadın meclisinin nasıl bir rol üstlendiği ve bu ihtiyaçlara yönelik taleplerin yerel yönetim birimlerinden hangi düzeyde karşılık bulduğu idi. Elde edilen bulgulara bakıldığında, sorunlara çözüm bulmak amacıyla yerine getirilen faaliyetler üyelerin kişisel çabalarına dayanmaktadır. Kurumsallaşma düzeyinin düşük olması kadın meclisinin faaliyetlerini kısıtlayan en önemli sebeplerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle belediye ile olan ilişkilerde bu durum daha da

belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Belediye başkanının Meclise olan bakış açısı belediye tarafından verilen desteği büyük ölçüde etkilemektedir. Ayrıca kadın meclisi tarafından belediyeye gönderilen projelerden hiçbirinin belediye meclisinden geçmemesi belediye ile kadın meclisi arasındaki ilişkinin oldukça yetersiz olduğunu göstermektedir. Tüm bu bulgulara dayalı olarak Sapanca Kent Konseyi Kadın Meclisinin yerel düzeyde toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar oluşturulmasına olan etkisinin oldukça sınırlı düzeyde kaldığı söylenebilir.

Kadın meclislerinin toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar üretilmesine daha fazla katkı sağlayabilmeleri için birtakım şartların oluşması gerektiği düşünülmektedir. Öncelikli olarak bu meclislerin mali ve idari açıdan kurumsal anlamda güçlendirilmeleri en önemli unsurlardan biridir. Ayrıca kentteki sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin de önemli olduğu düşünülmektedir. Kentteki en temel sorunlardan birinin yoksulluk olması ve bu yoksulluktan en fazla etkilenen kesimlerin başında kadınların gelmesi meclislerin işlevini etkilemekte ve bu meclisleri yardım kuruluşlarına dönüştürebilmektedir. Son olarak meclislerin siyaset dışında kalmaları ve meclislerde ortak paydanın “kadın sorunları” olması özellikle farklı aktörlerin de meclise dahil olabilmeleri açısından önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Acar- Savran, Gülnur (2002), “Özel/Kamusal, Yerel/Evrensel İkilikleri Aşan Bir Feminizme Doğru”, *Praksis*, Sayı: 8, s. 255-306, <http://www.praksis.org/wp-content/uploads/2011/07/008-09.pdf>, 19.12.2020.
- Akman, Çiğdem (2018), “Kent Konseylerini Yeniden Düşünmek: Türkiye’nin Kent Konseyleri Birliğine Üye Olan Kent Konseyleri Üzerinden Bir Değerlendirme”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi*, Cilt: 5, Sayı: 3, 740-764.
- Akman, Çiğdem (2019), “Kent Konseylerinde Kadın Eli: Söke Kent Konseyi Kadın Meclisi Üzerinden Değerlendirme”, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 3, s. 396-410.
- Alkan, Ayten (2005), *Yerel Yönetimler ve Cinsiyet*, Dipnot Yayınları, Ankara.
- Arat, Necla (2017), *Feminizmin ABC’si*, 3. Baskı, Say Yayınları, İstanbul.
- Atvur, Senem (2009) “Yerel Gündem 21 ve Çevre: Antalya Kent Konseyi Örneği”, *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 33, Sayı: 2, 231-241.
- Bektaş, Serkan (2019), “Katılımcı Kent Konseyi Modeli”, *Ege Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, s. 76-91.

- Belediye Kanunu (2005, 3 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 25874), <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf>, 13.03.2021.
- Biricikoğlu, Hale (2015), "Kadınların Kent Yönetimine Katılımlarının Yeni Araçlarından Biri Kent Konseyi Kadın Meclisleri: Sakarya Kent Konseyi Kadın Meclisi Üzerine Bir Araştırma", 7. Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi Bildiri Kitabı, Editör: Recai Coşkun ve Diğerleri, s. 614-625.
- Biricikoğlu, Hale (2020), "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Belediyeler: Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı'nı İmzalayan Belediyeler Üzerinden Nitel Bir İnceleme", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 29, Sayı: 2, s. 21-56.
- Candan, Mehmet (2019), Sosyal Pazarlama ve Kar Amaçsız Örgütlerde Gerçekleşen Sosyal Pazarlama Faaliyetleri: Manisa Büyükşehir Belediyesi Kent Konseyi Kadın Meclisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Connel, R.W (1998), Toplumsal Cinsiyet ve İktidar, Çev. Cem Soydemir, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Dökmen, Zehra (2019), Toplumsal Cinsiyet, 10. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Emrealp, Sadun (1998), "Yerel Gündem 21", Öneri, Cilt: 2, Sayı: 10, s. 27-28.
- Emrealp, Sadun (2005), Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı, IULA- EMM (UCLG- MEWA) Yayını, İstanbul.
- Erkul Hüseyin, Tan Baykal ve Hüseyin Kara (2013), "Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 22, s. 85-105
<https://www.sapanca.bel.tr/Haberler/Detay/Sapancanin-Ilk-Kadin-Meclisi-Kuruldu-24-04-2018>, 11.05.2021.
- KA-DER (2020), Kent Konseyi Kadın Meclisleri İzlenmesi, Kadın Adayları Destekleme Derneği Yayınları, İstanbul.
- Kent Konseyi Yönetmeliği (2006, 8 Ekim). Resmi Gazete (Sayı: 26313), <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10687&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, 13.03.2021.
- Kocaoğlu, Mustafa (2015), "Yerel Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyleri: Kırşehir Kent Konseyi Örneği Üzerinden Uygulamalı Bir Çalışma", Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi, s. 97-117.
- Kutlu, Ömer, Sefa Usta ve Mustafa Kocaoğlu (2009) "Vatandaş Odaklı/ Vatandaşın Odakta Olduğu Yönetim: Kent Konseyleri ve Selçuklu Belediyesi Örneği", Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 18, s. 507-532.
- Örselli, Erhan, Erdal Bayrakçı ve Selçuk Kahraman (2016), "Yerel Yönetişim ve Kadın Meclisleri: Karatay Kadın Meclisleri Örneği", International

- Periodical for Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Cilt: 11, Sayı: 12, s. 985-999.
- Özlu, Rukiye Mehtap (2020), "Kent Konseyi Kararlarının Değerlendirilmesi", Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 55, s. 117-140.
- Pınarcıoğlu, N. Şirin (2013), ""Yerel Siyaset ve Yerel Yönetimlerde Cinsiyetçi Örüntüler" Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 8, s. 64-80.
- Sağır, Meral (2003), "Küreselleşme Süreci ve Siyasal Katılımda Yeni Arayışlar: Yerel Gündem 21 Antalya Kent Konseyi Kadın Meclisi", Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt: 12, Sayı: 4, s. 28-41.
- Sumbas, Ahu (2013), "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Politika Yaklaşımı Çerçevesinde Türkiye'de Belediyelerin Hukuksal ve Siyasal Durumu", Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 3, Sayı :1, s.31-44.
- Sumbas, Ahu, Uğur Ömürgönülşen (2018), "Etkin Bir Yerel Paydaş Olma yolunda Kadın Meclislerinin Karşılaştığı Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Kadın Meclisleri Örneği", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 32, Sayı: 1, s. 65-81.
- Şahin, Funda (2011), Kadınların Siyasal Katılımları Çerçevesinde Kadın Meclislerinin Yerel Siyasetteki Etkinlikleri Etkinlikleri ve Üye Profilleri, Yayınlanmış Uzmanlık Tezi, Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- UNDP (United Nations Development Programme) <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html>, 20.02.2021.
- Üner, Sarp (2008), "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği", Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Yüksel, Murat (2003), Feminist Hukuk Kuramı ve Feminist Düşünce Teorileri, Beta Yayınları, İstanbul.

